Tago de Esperanto 2024: Por mondo por ?iuj lingvoj kaj sen lingva diskriminacio

Image not found or type unknown

Fonto: Universala Esperanto-Asocio

La artikolo 2-a de la deklaracio pri homaj rajtoj, klare asertas, ke "?iuj rajtoj kaj liberecoj difinitaj en tiu ?i Deklaracio validas same por ?iuj homoj, sen kia ajn diferencigo, ?u la? raso, ha?tkoloro, sekso, lingvo, religio, politika a? alia opinio, nacia a? socia deveno, poseda?oj, naski?o a? alia stato."

Tio en si mem klare kondamnas la neadon de lingvaj homaj rajtoj al popoloj, grupoj, etnoj, komunumoj malgrandaj, malfortaj, politike ne influaj, kaj pozitive asertas labezonon batali kontra? lingva diskriminacio.

Kio estas lingva diskriminacio? ?i okazas ?iufoje kiam homoj pli fortaj, pli potencaj, plikleraj, pli ri?aj parolas en siaj gepatraj lingvoj al aliaj alilingvaj homoj, kiuj provu kompreni kaj provu respondi, se ili kapablas. Temas pri maljusta traktado de aliaj homoj, kiu estas same antikva kiel sklaveco, malalta taksado de virinoj, senpuna mortigo de malfortuloj, ekonomia ekspluatado de malfortaj landoj, rasismo, kaj similaj maljustaj praktikoj.

Sed estas unu diferenco kompare kun aliaj diskriminacioj: lingva diskriminacio estas ofte ne rekonata de tiuj, kiuj diskriminacias kaj e? de tiuj, kiuj estas diskriminaciataj.

Unui?intaj Nacioj mem, kiu estas la sola dialogo-punkto, pri kiu disponas nia planedo, ne plene aplikas tion, kion la deklaracio pri homaj rajtoj implicis: ?ies egaleco kompreni kaj esti komprenata. ?i havas kelkajn grandajn lingvojn kiel oficialajn lingvojn, sed fakte ?i utiligas nur kelkajn el la plej grandaj por paroli al la mondo. Sekve, ?i emas a?skulti nur tiun etan parton de la mondo, kiu kapablas respondi en tiuj plej grandaj lingvoj.

?u tio estas la plej efika maniero por mobilizi mondajn civitanojn por atingi solvon de monde gravaj problemoj, ekzemple la Celoj por Da?ripova Evoluigo, la dialogo pri la klimato a? la ser?o de paco?

Kelkaj gvidaj afrikaj politikistoj tute klare agnoskis la rilaton inter la uzo de gepatraj lingvoj kaj evoluo, kiel Julius Nyerere kaj Nelson Mandela, kiu iam diris: "Se vi parolas al homo en lingvo, kiun li komprenas, vi parolas al lia kapo, sed se vi parolas al li en lia lingvo, vi parolas al lia koro."

Kaj ni bezonas mobilizi la korojn ?irka? la celojn de Unui?intaj Nacioj. La solvo, kiun proponas la parolantoj de la ne?trala monda lingvo Esperanto estas ebletro estonteca por esti tuj aplikata grandskale, sed indas interesi?i pri ?i, ?ar ?i estaslingvo kreita por ke en la mondo ?iu rajtu paroli sian lingvon ?e si sen la premo degrandaj lingvoj. Esperanto estis kreita por ke ?iuj lingvoj vivu, kaj por ke la dialogo intermalsamlingvaj grupoj okazu sen premo de unu al la alia sed en egaleca maniero, sendiskriminacio.

Ni ne alvokas, okaze de la ?i-jara Tago de Esperanto, la 26-an de julio, ke vi lernu Esperanton simple por lerni plian lingvon, e? se ?i estas relative facila, sed por kompreni kio estas lingva diskriminacio, kiu praktikas ?in kaj kiel oni povas superi ?in per egaleca komunikado.

Fonto: Universala Esperanto-Asocio

Radio Habana Cuba